

Lärkan – popkulturhuset i Sundbyberg – är exempel på hur mysigt det kan bli om bara kommunalpamparna lyssnar på ungdomen.

'Hålla-handen' -det är fult det

(Forts från föreg sida)

oss. – Dagen därpå tar man sedan kontakt med ledaren på ungdomsgården, och så försöker vi gemensamt ordna så att även de "utestängda" skall trivas på gården. Ge dem lokaler tex, eller fixa sådant som de är intresserade av.

Själva verksamheten på gårdarna är av två slag: dans och klubbverksamhet. Om det blir trevligt beror till stor del på gårdens föreståndare. Är han förstående och låter ungdomarna ta egna initiativ, har verksamheten alla chanser att bli lyckad.

Henry Bielke är föreståndare för Hagdalens ungdomsgård. Han är en ledare av det gamla slaget, som säger till att ytterkläderna skall tas av och som vill ha "snygga" lokaler. Men han är ändå förstående och ger ungdomarna möjlighet att ta egna initiativ.

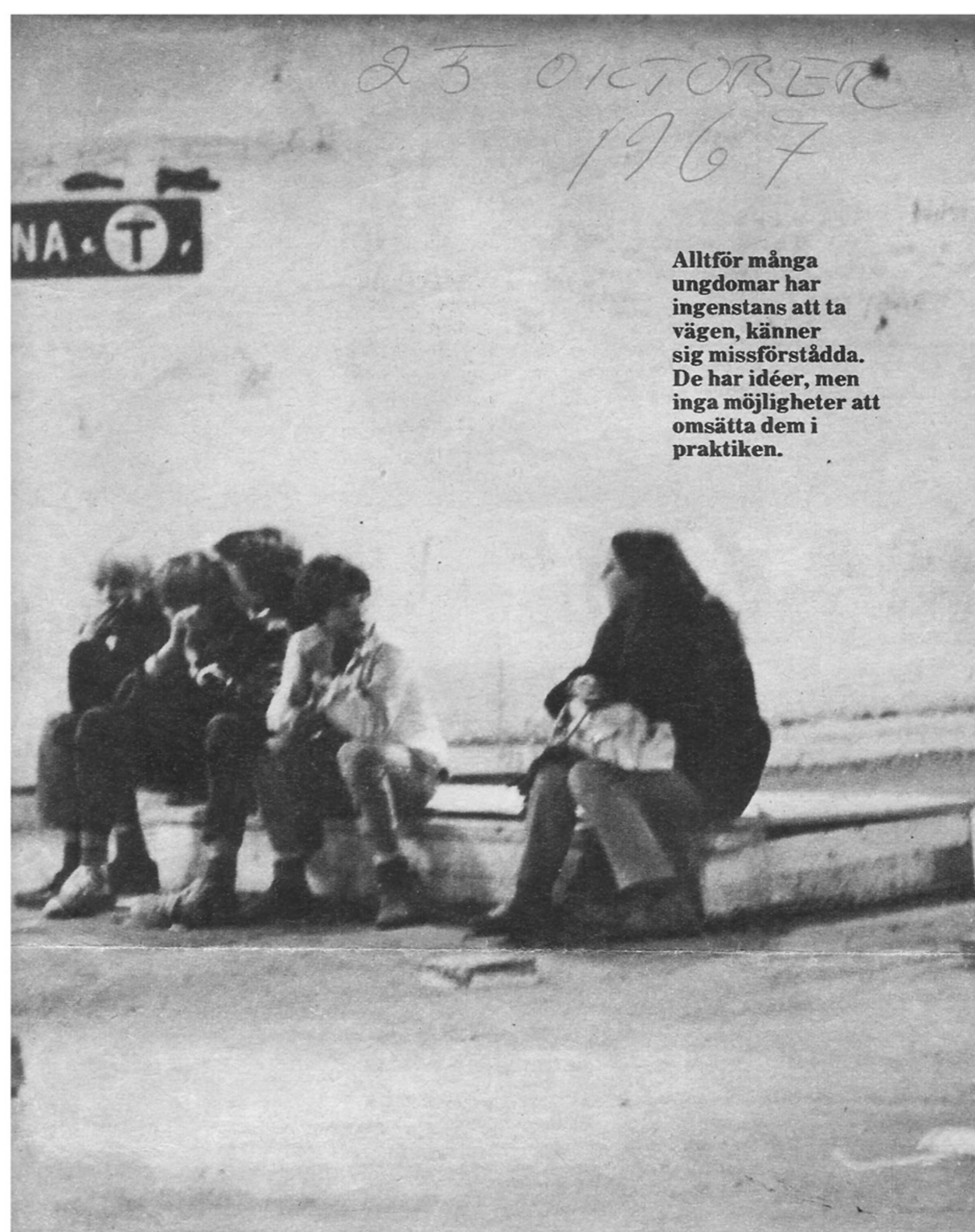
– Mina ungdomar får ordna som de vill, inom rimliga kostnadsgränser, berättar han. Jag tycker att de har lyckats bra. Bl a har de öppnat en popklubb i flower power-stil,

som är öppen en gång i veckan.

Hjärnan bakom den är en 20-årig kille, Raymond Esborn. Han är god vän med Leif Forsén på en känd privat popklubb, varifrån han har hämtat inspiration: psykedeliska målningar, rökelse, blommor och tempelklockor. På en scen har man en flower-happening, och två popband spelar samtidigt.

"Päronen" och de hippa människorna, "bohemerna" och "beatnikarna" hör till dem som håller sig utanför ungdomsgårdarna. Hur stora skillnader det än är mellan dem för övrigt, så har de i alla fall det gemensamt att de föraktar ungdomsgårdarna. De förra, päronen, syns inte mycket. De har ofta mera exklusiva party hemma hos rika föräldrar, är hemma och pluggar och går på flotta franska popklubbar på lördagarna. Knarkproblem förekommer sällan i dessa kretsar, medan spriten spelar en större roll.

De hippa människorna är ungefär till hälften gymnasister med relativt hög bildning, till hälften f d mods som tycker att de har blivit intellektuella och "inne". Des-

Alltför många ungdomar har ingenstans att ta vägen, känner sig missförstådda. De har idéer, men inga möjligheter att omsätta dem i praktiken.

digheterna lyssnade lite mer på ungdomen så skulle man veta det. ■ I Sundbyberg lyssnar man. Där heter fritidsintendenten Harry Lindgren. Han är en lugn och försynt herre i 45-årsåldern med stor förståelse för ungdomarnas problem, vågar satsa på ungdomar. Det är så klubb Lärkan har kommit till.

För något år sedan fanns det en teatergrupp vid Sundbybergs ungdomsgård. Den leddes med järnhård disciplin av en professionell teatermänniska. Ungdomarna tröttnade, och en av dem, Marinella Rolfart, gick upp till intendent Lindgren.

– Visst är han duktig, sa hon, och vi får fram bra pjäser. Men vi vill gärna experimentera med våra egna idéer också!

Ungefär samtidigt hade intendent Lindgren fått erbjudande om att fritidsnämnden skulle kunna hyra en lokal som var lämplig till ungdomskafé. Nu tvekade han inte:

– Vad skulle du säga om du och ditt teatergäng fick den lokalen? sa han. Gör upp ett program, så

diskuterar vi detaljerna sedan. På sina håll höjdes det förstas protester mot att ungdomarna skulle få göra vad de ville i lokalen utan vuxen ledare. Men de protesterna har tystnat nu. Ungdomarna har alldeles själva smält upp mellanväggar, ordnat mysig belysning och målat psykedeliskt på väggar och tak. Den lilla kala "kafélokalen" har blivit ett helskönt "popkulturhus". Dessutom jobbar man med teater, batik, silversmide och smalfilmning. "Lärarna" är elever vid konstfack och Dramaten, alla kompisar till Marinella.

Detta är alltså exempel på hur ungdomsgårdar borde fungera. Men tyvärr är Lärkan ensam i sitt slag i Sverige. Då och då kommer det studiegrupper från andra städer och hälsar på. De är mycket imponerade och ber att få tala med fröken Rolfart. Hon sitter på ett bord klädd i bleka jeans och med det långa svarta håret i stripor.

– Är det den där lilla? undrar de besökande barnavårdspamparna nästan förskräckt. Sedan reser de hem igen till sina ultramoderna ungdomsgårdar med terrorbelys-

ning och kala väggar.

Varför skall det behöva vara på det här sättet? Orsakerna får nog sökas i de direktiv som socialstyrelsen skickade ut för ungefär femton-tjugo år sedan. Då, i ungdomsgårdarnas barndom, siktade män in sig på "förebyggande ungdomsvård". De ungdomar som befann sig i "faroazonen", dvs som kunde tänkas begå brott inom en snar framtid, skulle tas om hand på sin fritid av utbildade ledare i lämpliga lokaler. Lämpliga var då lokaler som var väl upplysta så att ledaren lätt kunde övervaka alla ungdomarna och som gav dem möjlighet till hobbyverksamhet: slöjd, målning osv.

■ I dag är läget ett helt annat. Antalet ungdomar har mångdubbats. Gänget ute på gatorna är inte längre några gangster, utan helt vanliga ungdomar som inte har någonstans att ta vägen. Nu vill därför ungdomsgården vara ett alternativ till gatan för alla ungdomar. Pengar till gårdarna får man genom att begära anslag från de kommunala myndigheterna, som alltså har möjlighet att stoppa en

kommunal ungdomsgård. Den möjligheten utnyttjas flitigt.

Byråsekreterare Sture Henriksson vid socialstyrelsen sysslar mycket med ungdomsgårdar. Han förklarar de påkostade, otrivsamma ungdomsgårdarna ungefär så här:

– Det är väldigt mycket prestige kommunerna emellan. Även små kommuner tar sig råd med påkostade nybyggen, även om det anstränger deras kassa mycket. En ny ungdomsgård kan bli en fin statussymbol för den lilla köpingen X. Har man inte råd med ett sådant skrytbygge, får ungdomsgården hellre vara.

■ Kanske fattar barnavårdsnämndens fritidsavdelning så småningom vad man kan göra – utan att det kostar för mycket. Det gjorde man faktiskt i Stockholm för två år sedan.

Ett rivningshus på Drottninggatan råkade stå tomt, och man öppnade "26:an" där. Det skulle bli ett "experiment". Och det gick strålande. Aldrig förr hade en ungdomsgård varit så populär. Så när "Huset" skulle rivas var man så illa tvungen att skaffa en ny lokal som ersättning. Det blev "Fyran" som snart var lika populär. Men fortfarande envisas man på barnavårdsnämnden med att säga att "Fyran" är ett experiment och att det bara är "vissa ungdomar" som trivs där. Jag skulle vilja säga att det är bara "vissa ungdomar" som går på de vanliga ungdomsgårdarna.

Varför öppnas inte fler ungdomsgårdar av typ "Fyran"?

– Jo, svarar Marianne Borgelin på fritidsnämnden i Stockholm, i en storstad kan det ibland vara nödvändigt att bygga nya, stora lokaler. I en förort bor det kanske 40 000 människor, och ungdomsgården i den förorten skall räkna till alla ungdomar som bor där. För den skull behöver lokalerna inte bli otrivsamma. Vi har många ungdomar som gillar moderna flotta lokaler.

■ Vid fritidsnämnden i Stockholm arbetar man intensivt på att få in alla kategorier ungdomar på gårdarna.

– Men det är mycket svårt, berättar Marianne Borgelin. Ett av de största problemen är att ungdomarna delar in sig själva i klasser eller grupper, som helst inte vill umgås med varandra. Just nu är de mest betydande grupperna sunar, mods, päron och hippies.

För att ta kontakt med de ungdomar som inte går på gårdarna har man i Stockholm, Göteborg och Malmö sk fältassistenter. De kom till i mitten av femtitalet, när Hökarängsligorna spred skräck i Stockholms södra förorter. Tyvärr är de alldeles för få: i Stockholm ungefär ett dussin, i Göteborg och Malmö fyra eller fem.

Jompa Eriksson är fältassistent i de västra förorterna i Stockholm:

– Man får gå försiktigt fram. För det mesta träffas ett gäng på samma plats varje kväll. I början räcker det att man bara är där. Efter ett par kvällar börjar man snacka med dem, talar om att man är från barnavårdsnämnden och frågar vad de har för sig, varför de inte går på gården. De snackar gärna, för under de tio år vi har jobbat har ungdomarna fått förtroende för